

MOARTEA NEAGRA

In cativa ani, cel putin un sfert din populatia Europei a disparut de pe suprafata pamantului. Multi dintre cei care au trait pe vremea cand Moartea Neagra a bantuit Europa, au crezut ca a venit sfarsitul lumii.

Boala numita candva "Moartea Neagra" sau "Ciuma" a creat mare panica in Europa, si nimeni nu se putea simti in siguranta. Durerile ingrozitoare de cap, transpiratia si frisoanele erau principalele simptome. Totusi mai era ceva ce ii deosebea pe cei care sufereau de ciuma, de cei care aveau doar febra mare: in zona axilara, pe git, si eventual in zona inghinala apareau niste umflaturi pline cu puroi, asa zise buboane; la inceput erau de culoare roz, apoi purpurii, iar in final negre, putand ajunge la dimensiunea unor portocale. Victimele mureau in chinuri groaznice.

Ciuma ajunge in Europa

Primele semnalari despre aparitia ciumei in Europa dateaza din 1347. In octombrie in acel an s-au intors 12 corabii italiene pe Marea Neagra, debarcand in portul Sicilian Messina. Echipajul si calatorii au ajuns slabiti, unii dintre ei fiind morti, altii pe moarte. Martorii oculari nu-si puteau explica motivul.

Pana in zilele noastre misterul a fost dezlegat. Pe vase, pe langa oameni, mai erau si sobolani, ca de altfel pe orice alt vas. Cand vapoarele au ajuns la destinatie, sobolanii "calatori" s-au imprastiat printre sobolanii de pe uscat, s-au infestat cu puricii purtatori de bacteriile raspunzatoare de boala, dupa care s-au intors pe vapoare. Puricii ce se hraneau cu sangele sobolanilor le-au transmis ciuma. Cand sobolanii au inceput sa moara din cauza bolii, puricii au cautat alta sursa de sange, in cazul acesta - oamenii. Apoi s-a imbolnavit si echipajul vaporului. Pe corabiile ajunse la Messina au mai existat probabil sobolani infectati, care au imprastiat boala dupa ce au parasit vasul.

Orasele murdare si aglomerate de port din Europa au asigurat un mediu de viata extraordinar pentru sobolani si purici. Dupa moartea sobolanilor, puricii s-au mutat pe oameni. Astfel, puricii infectati cu bacteria cauzatoare de ciuma prin intermediul sobolanilor, au cauzat moartea a milioane de oameni.

Morminte comune

In citeva saptamani, luni, au murit atat de multi, incat oamenii au fost nevoiti sa sape uriase gropi comune, dar si acestea s-au umplut curand, multe victime ramanand in locul in care si-au gasit moartea.

Se pare ca ciuma a aparut pentru prima oara in anii 1330, in Asia Centrala. A facut ravagii prin China de Est si India, s-a extins spre vest, prin Orientul Apropiat si Africa de Nord, ajungand in Europa.

Citeva regiuni, ca de exemplu Scandinavia, au ramas fara populatie. Norvegienii din Groenlanda au disparut fara urma. Bogati, saraci, batrani, tineri, au murit deopotrivă. Preotii au fost cei mai expusi, fiindca s-au ocupat mai mult de bolnavi. Citeva teritorii insa, ca de exemplu Milano si imprejurimile ei, au fost mai putin afectate.

Fiindca nu se cunostea cauza reala a bolii, nu se putea trata. Medicii au utilizat cele mai trznite metode de vindecare. Unul dintre ei de exemplu a prescris un tratament cu un amestec preparat din melasa de 10 ani, bucati de sarpe, vin si inca 60 de componente. Un alt medic era de parere ca bolnavul trebuie sa doarma pe partea dreapta, apoi pe cea stinga. Dar nimic nu ajuta.

Multi au apelat la religie, considerind ca Dumnezeu vrea sa pedepseasca lumea pacatoasa cu aceasta boala. Unii se alaturau marsului celor care se loveau in public cu bastoane de piele prevazute cu cuie, altii se incuiau, sau fugeau cat mai departe. Vazand apropierea mortii, mii isi gaseau consolare in diverse placeri.

Faptul ca nu se putea prevedea evolutia bolii, a facut-o si mai misterioasa. Cum era posibil ca intr-un oras sa moara doar o zecime din populatie, iar in altul o jumătate? Astazi stim deja ca in acele vremuri trei tipuri de pesta faceau ravagii: paest (ciuma) bubonica era cea mai frecventa, dar celelalte doua erau si mai periculoase.

Una dintre ele, pesta pulmonara, se dezvoltă in cazul in care bacteria pestei patrundea in plamani. Cei care inhalau bacteriile eliminate in aer prin stranut sau tuse, se imbolnaveau imediat, astfel incat boala s-a extins extrem de repede, si ucidea in timp foarte scurt. Daca cineva era intepat de un purice purtator, bacteriile ajungeau imediat in sange, moartea survenind in decurs de cateva ore. Victimele se culcau fara a avea cea mai mica banuiala, si nu se mai trezeau. Aceasta varianta a bolii este cunoscuta astazi ca pesta septicemica.

Pesta se intoarce

In 1351 s-a terminat primul mare asalt al "Mortii Negre". Istoritul medieval Froissart a considerat ca aproximativ o treime din populatia globului a murit din aceasta cauza. Cele mai noi cercetari au confirmat aceste aproximari. Este aproape sigur ca in Europa rata mortalitatii era de cel putin 1/3.

"Moartea Neagra" s-a retras, dar numai pentru o vreme. In 1361, in 1369, apoi cu regularitate, a reaparut pana la sfarsitul secolului XV. Mai tarziu, a reaparut din ce in ce mai rar; in Anglia ultima epidemie a fost in 1665: atunci au murit aproximativ 100 de mii de oameni.

Pesta nu a disparut nici pana astazi. La sfarsitul secolului XIX a reaparut in Asia si doar in India a facut 6 milioane de victime; tot aici, nu demult - in 1995 - a cauzat pierderea multor vietii omenesti.